

Zakaj ne PDS

Razvoj dogodkov čedalje bolj neovržno dokazuje, da ni bilo politično modro ravnanje večine (vsaj na Tržaškem) slovenskega volilnega zbora v našem zamejstvu, ko se je na vseh povojnih tako političnih kot upravnih volitvah odločala za KPI. Ta je namreč bila zdaleč najmočnejša komunistična partija ne samo v zahodni Evropi, temveč v zahodnem svetu sploh, zaradi česar jo je ta smatral za trojanskega konja velikega sovjetskega imperija in z njo tudi ustrezno ravnal. Ze iz tega jasno izhaja, da naša slovenska narodna manjšina v

DRAGO LEGIŠA

Italiji ni mogla pričakovati od Zahoda kdovekakšnih simpatij oziroma podpore v boju za priznanje in zaščito svojih temeljnih narodnih pravic.

Ne glede na to pa nam že sam trenutni položaj naše narodnostne skupnosti v Italiji jasno dokazuje, da kljub tako množični opredelitvi za KPI tistih nekaj stotin njenih parlamentarcev ves povojni čas ni znalo in ni moglo urediti naše temeljne probleme, se pravi doseči, da bi rimski parlament izglasoval zaščitni zakon ali zaščitne zakone za našo slovensko manjšino. To so neizpodbitna dejstva, na katera moramo opozoriti pripadnike naše manjšine, zlasti v teh dneh, ko se vedno bolj bližamo 5. oziroma 6. aprilu, ko bomo ponovno poklicani k volilnim žaram, da opravimo eno svojih glavnih državljanskih dolžnosti in da hkrati uveljavimo eno svojih glavnih državljanskih pravic.

Res je, da KPI ni več, kar je posledica zloma komunističnega sistema v državah realnega socializma. Res pa je tudi, da njeni dediči v obeh vejah (Occhettovi in Cossuttovi) računajo in tudi pričakujejo, da bo večina slovenskega volilnega zbora ostala zvesta svojemu dosedanjemu ravnanju in na bližnjih državnoborskih volitvah še dalje raje poslušala glas čustev kot glas razuma. Occhettova veja je — kot kaže — tako globoko prepričana, da slovenski volivci ne bodo spremenili svojega ravnanja, da je iz bojazni pred osipom glasov na italijanski strani že začela, kar

■■■■► 2

Slovenija odprla v Trstu generalni konzulat

Pogovor z vršilcem dolžnosti Jožetom Šušmeljem

V najkrajšem času bo začel delovati v Trstu v Ulici Carducci generalni konzulat Republike Slovenije. Za vršilca dolžnosti konzula je bil, kot znano, imenovan dosedanji generalni konzul SFRJ Jože Šušmelj. Slovensko zastopstvo ima sedaj sedež v Ulici Machiavelli, ki pa je le začasen. V Italiji bo Republika Slovenija imela še ambasado v Rimu (veleposlanik je Marko Kosin).

O prvem slovenskem konzulatu v Trstu smo se pogovorili z Jožetom Šušmeljem. Naši javnosti je sicer že dobro znan, zato naj o njem za uvod navedemo le nekaj bistvenih podatkov. Po rodu je z Goriškega (leta 1938 se je rodil na Trnovem pri Gorici), učiteljske je končal v Tolminu, nato pa je diplomiral na filozofski fakulteti v Ljubljani. Med drugim je bil osem let župan v Novi Gorici, v zadnjem obdobju pa je bil tudi vodja delegatov v jugoslovanski zvezni skupščini. V Trst je prišel 1. oktobra leta 1990 kot generalni konzul SFRJ.

Začnimo z osebnim vprašanjem. Kaj Vam pomeni ta nova naloga glede na to, da ste bili še do nedavnega konzul »druge države«?

Osebo mislim, da je to delo veliko lažje, ker delam samo za interese Slovenije. Prvič v zgodovini uporabljamo v diplomaciji uradno slovenski jezik in človek z velikim zadovoljstvom dela, ko vidi, da se rojeva nova država, da navezuje diplomatske stike, da išče pot v svet... sodelovati pri teh zgodovinskih procesih nudi človeku res veliko zadovoljstva. Kot drugo pa bi poudaril dejstvo, da ima Trst svojo posebno specifikko predvsem zaradi manjšine, ki tu živi, in njene kulture, ki je sestavni del slovenske kulture. Tudi generalni konzulat Republike Slovenije lahko odigra pomembno vlogo pri prizadevanjih manjšine za uveljavljanje njenih pravic. Za vsakogar, ki dela v zunanji politiki, pa mora biti izhodišče predvsem dejstvo, da je predstavnik države Slovenije, njene vlade in

Jože Šušmelj

parlamenta in da mora zato, ne glede na tako ali drugačno politično usmeritev v domovini, izvajati odločitve in usmeritve teh organov. Skratka: to delo zahteva nadstrankarsko opredeljenost in enak odnos in skrb do vseh političnih grupacij Slovencev v zamejstvu.

Iz vsebine:

- Ambrož Kodolja:
Katoliška Cerkev in razmere v Bosni in Hercegovini (str. 3)
- Jurij Paljk:
Film »Sejem pripadnosti« (str. 6)
- DAR: *Pogovor s športnim direktorjem Čupe* (str. 4)
- J.P.: *Zanimiva razstava v Laškem* (str. 6)

Konzulat SFRJ Vas je v bistvu odpustil. S kakšno utemeljitvijo?

Ostanek zvezne vlade me je v začetku tega meseca odstavil z obrazložitvijo, da delam kot generalni konzul Jugoslavije samo za interese Slovenije v Trstu. Zaradi tega so mi zapovedali, da moram v roku sedmih dni predati posle oziroma zapustiti generalni konzulat. Podobna usoda je doletela tudi vicekonzula Bogdana Benka ter tajnico in prevajalko Ireno Mramor. Oba bosta dobila zaposlitev v novem slovenskem konzulatu.

Kakšno vlogo je imel od svojega odprtja dalje jugoslovanski generalni konzulat v Trstu in kako namerava sedaj Slovenija reševati vprašanje nasledstva? Na bivšem sedežu na Strada del Friuli je na primer še veliko dokumentov in drugega gradiva, ki bi pripadali slovenskemu zastopstvu.

Kar zadeva prvi del vprašanja bi dejal, da je imel generalni kon-

■■■■► 2

5. IN 6. APRILA GLASUJMO DOSLEDNO!

Številna so vprašanja, ki se postavljajo — ne samo slovenskemu volivcu — ob bližajočih se volitvah. Posebej pri parlamentarnih volitvah, saj gre tu za zakonodajni organ, ki odloča o vsej državni politiki, izglasuje zaupnico vladi in ji nato lahko izreče tudi nezaupnico. Prav tako italijanski parlament (poslanska zbornica in senat) vsakih sedem let izvoli predsednika republike, kar se bo zgodilo prav letošnje poletje. Vse to kaže na izreden pomen političnih volitev, čeprav so morda volivcu bližje upravne (občinske in pokrajinske) volitve, ker so tudi problemi bližji.

Jasen je torej politični pomen bližnjih aprilskih volitev. In prav zaradi tega je potrebna kar se da tehtna in razumna odločitev s strani volivca. Že smo razmišljali o nekaterih vprašanih posebej slovenske politične prisotnosti in samostojnega nastopanja tudi na državnih volitvah. V naslednjih vrsticah naj se pa pomudimo ob potrebi, da volivec dosledno sledi izbiri, za katero se je odločil. Navadno se to tudi dogaja. Če se, recimo, volivec odloči, da bo glasoval po izbiri slovenske stranke, bo to naredil. Pri dvojnih glasovnicah (kot je v slučaju parlamentarnih volitev, kjer se

glasuje na en način — z možno preferenco — za poslansko zbornico, na drugi pa — uninominalno — za senat) se sicer v teoriji odpira možnost dvojne volilne izbire. Kaj to pomeni?

Volivec ima s tem možnost, da lahko glasuje na dva načina. Prvi in najbolj logičen je ta, da odda na obeh glasovnicah svoj glas isti listi in istemu znaku. To tudi verjetno naredi večina volivcev, saj je brez smisla glasovati različno, poleg tega pa še neznačajno. Drugi način pa pomeni dvojno politično izbiro. Večkrat se je namreč že zgodilo, da so tudi razni

a.b. ■■■► 3

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 29. marca, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Velik križ«; 11.30 Filmi na ekranih; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dominik Smole: »Antigona.«; 15.30 Krajevne stvarnosti; 17.00 Sport in glasba.

■ PONEDELJEK, 30. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Jugoslavija 1918-1941; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ivan Aleksandrovič Gončarov: »Oblomov«; 12.00 Nikoli ni prepozno za učenje; 12.40 Zborovska glasba; nato: Volilna tribuna; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek; 15.30 Rodinov poljub; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Simon iz Ruta — ob petdesetletnici drugega tržaškega procesa; 17.30 Mladi val.

■ TOREK, 31. marca, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Alpe Jadran; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ivan Aleksandrovič Gončarov: »Oblomov«; 12.00 Nepoznane odrske sanje; 12.40 Zborovska glasba; nato: Volilna tribuna; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Mi in glasba; 16.45 Postni govori; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Dopsnice z najbližjega vzhoda; 17.40 Mladi val.

■ SREDA, 1. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ivan Aleksandrovič Gončarov: »Oblomov«; 12.00 Male neznane države; 12.40 Zborovska glasba; nato: Volilna tribuna; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.30 Iz preteklosti v sedanjost; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Literarne podobe: Glasovi iz Sibirije; 17.40 Mladi val.

■ ČETRTEK, 2. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Dopsnice z najbližjega vzhoda; 9.40 Dvajset minut z...; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ivan Aleksandrovič Gončarov: »Oblomov«; 12.00 Moji prijatelji za boljši svet; 12.40 Zborovska glasba; nato: Volilna tribuna; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.30 Spoznajmo Slovenijo; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Četrtekova srečanja; 17.50 Mladi val.

■ PETEK, 3. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Halo, dober dan! Tu 362875; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ivan Aleksandrovič Gončarov: »Oblomov«; 12.00 Šaljivo — resno; 12.40 Zborovska glasba; nato: Volilna tribuna; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Pravljice... pravljice... pravljice...; 14.30 Od Milj do Devina; 15.30 Simboli in še kaj; 16.00 Mi in glasba; 16.45 Postni govori; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Kulturni dogodki; 17.40 Mladi val.

■ SOBOTA, 4. aprila, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Zapisi o literaturi; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v Cankarjevem domu v Ljubljani; 11.35 Ivan Aleksandrovič Gončarov: »Oblomov«; 12.00 Oddaja iz Rezije; 12.45 Glasnik Kanalske doline; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.00 Duh časa in čar odra v spominih Jožeta Babiča; 16.00 Mi in glasba; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Pavel Lužan: »Živeljo življenje Luka De«; 18.50 Orkestralna glasba.

Primorski dnevnik (Republika) šesti vseslovenski dnevnik?

Načrt o razširitvi Primorskega dnevnika na ozemlje celotne Slovenije in tudi na Koroško dobiva dokončne obrise. Z novicami o tem projektu, o katerem se je v vseslovenski javnosti šušljalo že nekaj mesecev, se je zamejski bralec lahko seznanil v samem Primorskem dnevniku 15. in 19. t.m. O zadevi sta poročala tržaški *Il Piccolo* in beneški *Il Gazzettino* 17. t.m.

Vodstvo Založništva tržaškega tiska - ZTT, dosedanega izdajatelja Primorskega dnevnika, in skupina okrog furlanskega industrija Melzija, ki je že soudeležena pri lastništvu dnevnika *Il Piccolo* iz Trsta, *Messaggero Veneto* iz Vidma in *L'Indipendente* iz Milana, sta ustanovila novo založniško podjetje PRAE (*Promozione attività editoriale*). V tej novi založniški družbi, ki naj bi Primorskemu dnevniku omogočila prodor v Slovenijo, ima dosedanji izdajatelj 90 odstotkov delnic, 10 odstotkov pa je delež Melzijeve skupine. V bodoče naj bi ZTT predalo 10 odstotkov lastnih delnic skupini doslej neznanih podjetnikov iz Slovenije.

Upravni svet podjetja PRAE sestavljajo predsednik Klavdij Palčič (ki je tudi sedanjí predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze - SKGZ) in člani Darij Cupin, Silvij Tavčar, Carlo Melzi in Lorenzo Iorio, se pravi trije Slovenci in dva Italijana. Na začetku maja naj bi dnevnik začel izhajati v Sloveniji in na Koroškem z naslovom *Republika*, v Trstu in Gorici pa naj bi ohranil izvorni naslov. Upravni svet si je zastavil za cilj, doseči naklado okrog 40 tisoč izvodov.

Odgovornega urednika naj bi predlagali slovenski člani tega sveta. Med kandidati se omenja časnikar Bojan Brezigar, poslanec Slovenske skupnosti v deželnem zboru Furlanije Julijske krajine in predsednik Svetovnega slovenskega kongresa.

Dogajanje okrog Primorskega dnevnika in njegov sedanji razplet vzbujata več pomislekov. Če samo preoblikovanje časopisa je bilo ves čas zavito v skrivnost. Vodstvo ZTT je o vseh teh spremembah zelo zadržano poročalo, bolj zgovorni so bili drugi slovenski in tudi italijanski mediji.

Postavlja se tudi vprašanje, kolikšen dejansko je oziroma bo delež italijanskega kapitala pri vsem tem podjetju. Težko si je namreč predstavljati, da bo dosedanji izdajatelj dnevnika, ki doživlja hude gospodarske težave, obdržal v svojih rokah kar 90 odstotkov delnic. Dokončna ureditev lastništva bo gotovo drugačna in tedaj bo razvidno, kako bo vstop kapitala Melzijeve skupine pogojeval politično usmeritev lista.

Vprašanje je tudi, koliko bo Primorski dnevnik - *Republika* dejanski odraz celotne slovenske manjšine v vseh njenih bistvenih komponentah. Določeno novost predstavlja dejstvo, da se med kandidati za glavnega urednika omenja Bojana Brezigarja, ki politično pripada Slovenski skupnosti. Doslej je ta politična stranka imela pri Primorskem dnevniku malo besede. Seveda pa bi bilo treba za resnično pluralizacijo tega časopisa imeti jamstva že v sami strukturi lastništva.

Aleš Brečelj

Dr. Drnovšek predsednik LDS

Janez Drnovšek

Na kongresu Liberalno demokratske stranke, ki je bil v soboto, 21. t.m., v Ljubljani, je bil za predsednika takorekoč soglasno izvoljen dr. Janez Drnovšek, bivši član jugoslovanskega predsedstva in znan ekonomist. Po izvolitvi je izjavil, da se zavzema za čimprejšnji razpis političnih volitev, ki se po njegovem lahko izvedejo še v letošnjem juniju. Če pa se bo izkazalo, da se volitve ne morejo razpisati do konca junija, se je Liberalno demokratska stranka pripravljena pogovarjati o sestavi prehodne vlade, v kateri naj bi bili predstavniki sredinskih in zmernih strank na levici in desnici.

Na kongresu so pozdrave in voščila posredovali predstavniki vseh slovenskih političnih strank, iz zamejstva pa so nastopili deželni predsednik Ssk Marjan Terpin, tajnik SKGZ Kalc in predstavnik ZSO na Koroškem Šturm. Dosedanji predsednik stranke Školjč je ohranil funkcijo predsednika kluba strankinih poslancev.

* * *

Še en korak v Evropo

Slovenija je postala država opazovalka Srednjeevropske iniciative in s tem utrdila svoj položaj v osrčju Evrope. Tako so sklenili ministri Inicijative, ki so se v nedeljo, 22. marca, sestali v Celovcu. Prvi pomemben korak v Evropo je torej storjen, kot kaže pa ni nobenega dvoma, da bo Slovenija (skupaj s Hrvaško) že meseca julija postala tudi redna članica. Predstavniki Jugoslavije oziroma drugih republik nekdanje federacije na sestanke niso bili vabljeni. Na Celovškem zasedanju je bilo obenem poudarjeno, da bo Srednjeevropska iniciativa v polni meri podprla članstvo Slovenije in Hrvaške v KVSE (Konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi) ter v Svetu Evrope.

Slovenija odprla v Trstu...

zlat SFRJ vse obdobje po drugi vojni samo slovenske konzule in iste narodnosti je bil tudi del osebja. To pa zato, ker je bil ta konzulat ustanovljen predvsem zaradi potrebe po večjem sodelovanju s slovensko manjšino. O nasledstvu pa naj povem, da je še veliko odprtih vprašanj. Slovenija si bo prizadevala, da bi v doglednem času rešila najprej problem sedeža jugoslovanskega konzulata v Strada del Friuli. Stavba je last dežele Furlanije-Julijske krajine, ki jo je dala do leta 1995 v najem Jugoslaviji, ki kot mednarodnopravni subjekt še vedno obstaja. Prekinitev pogodbe bi bila zato zelo težavna.

V praksi se pojavljajo tudi drugi problemi nasledstva, ki jih skušamo reševati. Počakati pa bo treba na odločitve konference o Jugoslaviji v Bruslju, ki bo verjetno zelo dolgo trajala. Do takrat bodo arhivi in razna druga dokumentacija ostali tam, kjer so sedaj. Slovenija si bo morala ustvariti vse

na novo. Še težji pa je problem nasledstva v mednarodnih pogodbah, ki jih je podpisala Jugoslavija. Po vsej verjetnosti se bo Slovenija odločila, da prevzame pravno veljavnost teh pogodb, a bo s tem se morala seveda strinjati tudi druga stran.

Marsikoga zanima, kdaj boste začeli izdajati slovenske potne liste in koliko časa bodo veljavni še jugoslovanski...

Jugoslovanski potni listi bodo veljavni še nekaj manj kot dve leti. Naš konzulat pa je že sedaj, čeprav v začasnem sedežu, začel sprejemati prošnje za slovenske potne liste. Prošnji je treba priložiti še rojstni list in izpisek iz državlanske knjige. Seveda se tu pojavljajo številni problemi, ker živijo na italijanski strani meje nekateri, ki so sicer rojeni v Sloveniji, niso pa vpisani v državljansko knjigo. Menim, da bo mogoče v bodoče tudi te probleme pozitivno rešiti.

Pogovor je zapisala Helena Jovanovič

Zakaj ne PDS

zadeva odnose do slovenske narodne manjšine in priznanja ter zaščite njenih temeljnih pravic, stopati po poti Craxijevega PSI, kar smo imeli priložnost videti na primer ob odobritvi občinskega statuta v tržaškem občinskem svetu. Tudi sama sestava kandidatnih list na Tržaškem ne nudi — kot se zdi — možnosti za uspeh kandidata ali kandidatov slovenske narodnosti.

Kar smo kratko navedli, je po našem dovolj, da začne večina slovenskega volilnega zbora drugače razmišljati o svojem ravnanju na volitvah. Odločiti bi se morala za pot, ki zares vodi k zaželenemu cilju; zaupati bi morala svoj glas listam in kandidatom, ki nudijo trdno jamstvo, da bomo v novem rimskem parlamentu pristni in nepotvorjeni glasniki naših stališč, in ki imajo tudi možnost, da resnično koristijo naši manjšinski skupnosti. Takšna lista pa gotovo ne more biti PDS oziroma ostala veja bivše KPI.

Slovenski kandidati na medmanjšinski listi

POSLANSKA ZBORNICA —
OKROŽJE TRST
dr. Peter Močnik

POSLANSKA ZBORNICA —
OKROŽJE VIDEM, BELLUNO,
GORICA, PORDENON

dr. Mirko Spazzapan
Sabina Antoni
Marko Braini
Branko Černic
Ferfoglija Stanislav
dr. Maja Lapornik
Salvatore Venosi
Vogrič Ivan

SENAT — OKROŽJE GORICA
dr. Andrej Bratuž

SENAT — OKROŽJE TRST I
dr. Boris Pahor

SENAT — OKROŽJE TRST II
dr. Dragomir Legiša

SENAT — OKROŽJI
ČEDAD IN TOLMEČ
Salvatore Venosi

Katoliška Cerkev in razmere v Bosni in Hercegovini

Na ozemlju Bosne in Hercegovine imamo tri različne vere. Sicer jih je še več, vendar najvažnejše so tri! Številčno najmočnejši so muslimani, sledijo katoličani in nato pridejo pravoslavni, ki pripadajo srbski pravoslavni Cerkvi. V toku zgodovine so se te tri verske skupnosti zelo različno razumele. Dejstvo pa je, da so se zadnja desetletja razumele in da je bilo med njimi zelo veliko sodelovanja in tudi strpnosti. Naravno je bilo, da so se voditelji verskih skupnosti srečevali in tudi vabili na cerkvena slavlja. Prav tako je nastalo izredno veliko versko mešanih zakonov, ki so jih zlasti katoliški škofje reševali zelo življenjsko in tudi človeško. (Prav Bosna je bila tista, kjer so iz cerkvenega zakonika diskretno umaknili zahtevo, da pri katoliški poroki nekatoliška stran pismeno zagotovi katoliško versko vzgojo otrok. Kasneje so prišli na zahtevo, da ne ovira verske vzgoje, pozneje pa so tudi to zahtevo omilili. Čeprav pri mešanem zakonu med muslimanom in kristjanom-katoličanom še vedno v večini primerov velja pravilo, da so moški potomci vzgojeni v Islamu, ženske pa v katoliški veri.)

V sedanjih napetih razmerah pa je prišlo tudi do verske nestrpnosti. Prerano je, da bi dajali kakršnokoli sodbo, ali je v Bosni in Hercegovini tudi verska vojna. Prav tako še ni čas, ko naj bi razpravljali, ali je med Srbi in Hrvatimi v dosedanji vojni bil prisoten tudi verski motiv, oziroma, ali so bila področja, kjer je potekala fronta, območja kjer je bila dejansko verska vojna in ne samo narodnostna. O vsem tem bo ob svojem času gotovo spregovorila zgodovina in upam, da bo tedaj

tudi objektivno ocenila čas in razmere tega medsebojnega klanja...

Hrvaški dnevnik Večernji list je prinesel dolg razgovor s sarajevskim nadškofofom msgr. Vincom Puljićem. Pogovor je naletel na različne komentare in je bil zelo različno ocenjen, tudi izven področja nekdanje Jugoslavije. Nadškofof na primer takole pravi: »Prepričan sem in to tudi vem, ker poznam srčni utrip ljudi v Bosni in Hercegovini, saj sem tu zrastel, da tu živeči narodi, ne glede kateri veri pripadajo, želijo mir. V to sem prepričan. Vsi narodi, ki živijo na tem ozemlju, verujejo, da lahko živimo skupaj v eni državi. Skupni jezik bi že davno našli, če zvezna vojska ne bi nasilno preprečila, da se predstavniki legalne oblasti začnejo pogovarjati. Armada je onemogočila nadaljevanje pogajanj, tam, kjer so bili dogovori že doseženi. Če bi armadno vodstvo podpiralo proces razmišljanja in govorjenja o miru in sožitju, bi bilo vse čisto drugače. Ljudje želijo samo dvoje: "Mir in svoj kruh!"«

Dotaknil se je javnih medijev, ki so v glavnem pod pritiskom beograjske politike, in dejal: »Ti mediji ne prinašajo nič pozitivnega o tukajšnjih Hrvatih in prav tako ne o katoliški Cerkvi. Tako je nastalo sovraštvo proti Vatikanu, proti katoliški Cerkvi in seveda tudi proti Hrvatom. Cerkev pa se ni ukvarjala s politiko. Vedno ji je šlo izključno za človeka, njegove pravice in njegovo dostojanstvo. Mi smo vedno pridigali o sožitju, strpnosti in miru. Za mnoge vernike je bil to celo problem, saj so nas spraševali: "Kako naj delamo

Ambrož Kodolja

5. in 6. aprila glasujemo dosledno!

prepričani slovenski volivci tako glasovali. Na glasovnici za poslansko zbornico je, recimo, volivec prečrtal znak slovenske stranke ali manjšinske koalicije in dal preferenčni glas domačemu kandidatu. Za senat pa si je mislil nekako takole: kandidat na slovenski ali manjšinski listi nima nikakih stvarnih izgledov za dejansko izvolitev. Zato raje podpre slovenskega levičarskega kandidata, ki mu bo moj glas koristil. In za tak razmislek je nedvomno mojstrsko poskrbela partija. Naš navadni slovenski volivec sicer misli, da je naredil domoljubno gesto, v resnici pa je le dodal svoj glas veliki beri vsedrjavne internacionalistične sile in podprl znak, ki je danes že samo stvar zgodovine... To skoraj spominja na heglovski »zvižajo uma«

po kateri npr. Napoleon meni, da s svojimi osvajanji uresničuje veličino Francije ter svojega imperija, v resnici pa je le orodje svetovnega duha.

In končno, gre se tudi za neko doslednost. Volivec izvaja na volišču eno glavnih državljanskih pravic. Posebej eno temeljnih pravic svobodne in demokratične države. Te pravice vsekakor ne gre zlorabljati ali zapravljati. Dolgo časa je nismo imeli, premnogi naši rojaki so šele v zadnjem času spet segli po njej v pravem pomenu besede. In prav zato bi bilo res nedosledno in nespametno vzeti vse to na laško. V tem bi lahko prisluhnili prav letošnjemu Prešernovemu nagrajencu, ki nam v svojem Odiseju ob jamboru upodablja tako figuro načelnega človeka. — Glasujemo torej vedno dosledno in — slovensko!

Drago Legiša kandidat za senat na listi Federalizem

»Prav nič se ne čudim, če se nad ravnanjem komisarja na tržaški občini Ravallija zgražajo listarji in misovci ter drugi nacionalistični skrajneži, ki zahtevajo, naj se ohrani pri življenju znana Staffierijeva okrožnica glede slovenskega dopisovanja med občani in občinsko upravo v Trstu. Komisar je prepoved nekdanjega listarskega župana odpravil, ker je bila nezakonita, kot je med drugim ugotovilo ustavno sodišče tudi pred kratkim.

Zelo pa se čudim, da je ohranitev veljavnosti Staffierijeve okrožnice od občinskega komisarja v Trstu zahtevala delegacija ezulskih organizacij, ker mi nikakor ne gre v glavo, da zagovarjajo nasilje ljudje, ki so ga preizkusili na lastni koži. Sprašujem se, ali se ti ljudje ne zavedajo, da je Italija izgubila Istro predvsem zato, ker ni znala ali hotela pravično urediti odnose s slovenskimi in hrvaškimi sosedi in se raje odločila za politiko nasilja. Hočejo zdaj nadaljevati z avanturistično politiko, ki je že povzročila toliko gorja?

Bližnje državnozbornske volitve nudijo priložnost, da se takšna politika onemogoči in da se postavi temelji politiki, ki bo preprečila poskuse uveljavljanja kakršnekoli oblike nasilja ter zajamčila predvsem spoštovanje človekovih pravic, med katere gotovo sodi predvsem pravica do rabe materinega jezika v odnosih z javno upravo. Če se bo namreč ta pravica še dalje kratila in zaničala, v naših krajih gotovo ne bo resničnega napredka, ker ne bo omikane nega sožitja. Glas za listo »FEDERALIZEM« pomeni predvsem glas za sožitje, za enakopravnost, za medsebojno spoštovanje, kar je prvi pogoj za resnični in vsestranski napredek Trsta in dežele.«

Pogovor s športnim direktorjem Igorjem Bogatcem

Načrti in prizadevanja članov Jadranskega kluba Čupa

Jadranski klub Čupa sodi med naša najbolj uspešna športna društva. Pred kratkim je bil občni zbor, na katerem je poleg odbornikov sodelovalo tudi veliko število članov. Govora je bilo o smernicah za prihodnjo sezono ter o raznih aktualnih vprašanjih. O tem smo se pogovorili s športnim direktorjem Igorjem Bogatcem.

Igor Bogatec

»Naš klub trenutno šteje 291 članov, ki so tudi vpisani v italijansko jadrano zvezo. To število pa v zadnjih letih stalno narašča, kar je zelo pozitivno. Poleg športnih rezultatov se sedaj trudimo — po propadu načrta za Sesljanski zaliv, kjer je naš sedež — da bi z lastnimi močmi, kolikor je pač mogoče, obnovili klubske prostore. V ta namen smo v preteklem letu zamenjali plavajoče pomole in tako pridobili 16 novih mest, sedaj pa je naš trud namenjen popravilu društvenega bara, da bomo lahko boljše spre-

»To je politika našega društva. Naraščajo posvečamo veliko pozornost, predvsem pa želimo združevati mladino in jo približati morju. Letos bomo priredili običajno jadrano šolo, ki jo bo vodil državni trener Niko Kojanec, 3 jadrane tečaje za začetnike in izpopolnjevalnega. Kar zadeva optimiste, bodo na sporedu 4 tečaji. V ta namen naj povem, da gojimo zelo dobre odnose z jadralskimi klubi iz Kopra in Izole in da so naši najmlajši člani v marcu trenirali prav pri teh društvih. Končno bomo priredili še 3 tečaje za windsurf. Naš trenerski kader šteje 2 državna trenerja, 2 conska in 5 pomožnih trenerjev. Predvsem mlajši jadranci na optimistih trenirajo tudi skupno s tremi italijanskimi društvi. Na ta način je inštruktorjev več, poleg tega so zaradi številčnosti tudi razmere bolj podobne tekmovalnim.«

V pretekli sezoni ste imeli tudi številne tekmovalne uspehe. Kako ocenjuješ rezultate vaših

Mlade moči v vodstvu Slovenske prosvete

V novo vodstvo Slovenske prosvete, ki je bilo izvoljeno na zadnjem rednem občnem zboru v petek, 20. t.m., je vstopilo precej mlajših moči, kar je nedvomno jamstvo za razvoj te organizacije. Za predsednika je bil potrjen Marij Maver. Občni zbor je potekal v Peterlinovi dvorani v Trstu, udeležilo pa se ga je lepo število članov raznih društev, skupin in ustanov, ki delujejo v okviru te krovne organizacije katoličanov na Tržaškem.

Na srečanju so spregovorili predstavniki in odborniki, ki so poročali o delu posameznih skupin. Mnogi so se pritožili nad težavami pri prosvetnem delu, nad prostorskimi stiskami, s katerimi se morajo spopadati mnoga naša društva. V Bazovici, Rojanu, pri Sv. Ivanu so bila vložena velika sredstva za obnovo sedežev. Prisotni so tudi izrazili željo, da bi Slovenska prosveta koordinirala dejavnost posameznih društev. Razpravi in posegu predsednika Maverja so sledile volitve predsednika in 15 članov odbora.

tekmovalcev in kako poteka vaša tekmovalna dejavnost?

Tekmovalna ekipa optimistov šteje kar 14 članov. Letos pripravljamo nastope tako na conskem kot na državnem prvenstvu. Lani se je naš član Andrej Petaros uvrstil na odlično 10. mesto na državnem prvenstvu na Siciliji, in le zaradi slabih vremenskih razmer se ni uvrstil še višje.

Ekipa Laserjev šteje 7 članov, ki bodo tekmovali v vseh prvenstvih. Lani se je na državnem prvenstvu v Nepalju Adriano Ferfolja uvrstil na 4. mesto, Igor Marušič pa je osvojil consko prvenstvo Laser Radial. V tekmovalstvu za windsurfe se Paolo Kralj udeležuje polprofesionalnega prvenstva Funboard, ki je v bistvu odskočna deska za profesionalizem. Lani je bil 2. na conskem prvenstvu. Med člani pa je še skupina kabinatov, ki se stalno udeležuje conskih tekmovalj z zelo dobrimi uspehi. V pretekli »Barcolani« je v 7. kategoriji naš član Dario Bensi osvojil 1. mesto.

Vsa vaša dejavnost verjetno terja znatna finančna sredstva. Kako rešujete to vprašanje?

Res, poleg truda in požrtvovalnosti zahteva dejavnost tudi veliko denarja. Pomagamo si s prispevki in članarinami, letno pa izdajamo tudi brošuro z razpisom regat, ki jih organiziramo. V njej objavljamo oglase raznih podjetij in tudi na ta način delno krijemo stroške.

(Dar)

Plodna dejavnost Slovenskega planinskega društva iz Trsta

V Gregorčičevi dvorani v Trstu so se v petek, 20. t.m., zbrali člani Slovenskega planinskega društva na 38. rednem občnem zboru. Izvoljenih je bilo 14 odbornikov, ki so si na prvi seji 23. t.m. porazdelili funkcije. Za predsednika je bil potrjen Lojze Abram, podpredsednika pa sta, kot do sedaj, Marinka Pertot in Peter Suhadolc.

Na občnem zboru je bila predstavljena letošnja plodna dejavnost te organizacije, ki jo sestavljajo razni odseki. SPD iz Trsta je v tej mandatni dobi organiziralo nad 100 alpinističnih vzponov, priredilo je uspeh smučarski tečaj, zimске športne igre, jamarji pa so odkrili številne nove jame, raziskali na našem Krasu, v Sloveniji in tudi v tujini mnoge že znane ter odkrili podaljšek rova v Škocijanskih jamah. Tudi markacijska sekcija je bila v tem letu zelo aktivna, je bilo še rečeno na občnem zboru, saj so njeni člani obnovili del planinske poti SPDT, ki gre od Trbiža do Trsta. Uspešno pa je deloval tudi mladinski odsek, ki je priredil v okviru športne šole več izletov za osnovnošolčke, nekaj tekem v orientingu ter predavanja po šolah. Govor je bil tudi o problemu vključitve SPDT v italijansko alpinistično zvezo CAI, vendar pod pogojem, da bi imeli svojo samostojno slovensko sekcijo, česar pa trenutno statut te vsedrjavne zveze ne dopušča.

»Flajbanovi nagrajenci« SDD iz Trsta

V petek, 20. t.m., je Slovensko dobrodelno društvo podelilo slovenskim visokošolcem nagrade iz »Flajbanovega sklada«. Nagrajenci so bili Katja Tomasi, Martin Pertot, Damjan Hlede in Marko Budal, podporne nagrade pa so prejeli še: Paolo Di Marcantonio, Marko Ozbič in Barbara Mauri. Ocenjevalni komisiji je predsedoval inž. Franko Pisani. Na sliki: Letošnji nagrajenci iz Flajbanovega sklada (foto D. Križmančič).

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Sergej Verč - Boris Kobal
IME MU BO JUST

Režija Sergej Verč

Igrata Polona Vetric
in
Boris Kobal

V četrtek,
26. marca, ob 16. uri
Abonma RED I

v nedeljo,
29. marca, ob 16. uri
Izven abonmaja

jemali prijatelje, goste in člane. Izdatek bomo delno krili s prispevki raznih ustanov, delno s kvotami članov, ki smo jih prav zato podvojili, ter s prostovoljnimi delom.«

Kako pa je ustrojena vaša športna dejavnost? V vaših vrstah tekmuje veliko število mlajših jadrancev; ali jim posvečate posebno pozornost?

Veliko zanimanje v Gorici za predsednika Peterleta

Predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, ki se je, kot smo že poročali, prejšnji teden (17. t.m.) mudil v Gorici, je veliko govoril predvsem o stalšču slovenske vlade do zaščite slovenske manjšine v Italiji. Med drugim je še enkrat potrdil, kar je že povedal pred časom v Trstu in sicer, da se bodo takoj po volitvah v Italiji začeli pogovarjati za končno zadovoljivo rešitev manjšinskega vprašanja v tej državi. Slovenska vlada si bo vedno prizadevala, je še dejal predsednik Peterle, za uveljavitev manjšine kot subjekta. Ugledni gost je obenem izčrpno obrazložil trenutni politični, gospodarski in socialni položaj v Republiki Sloveniji.

Srečanje s slovenskim premierom sta organizirala Slovenska skupnost in Krožek za socialna in družbena vprašanja »Anton Gregorčič« iz Gorice. Predsednik Peterle se je najprej sestal z deželnimi in pokrajinskimi predstavniki Ssk, nato pa je nastopil v veliki dvorani Katoliškega doma v Gorici. Udeležba je bila tolikšna, kakršne že dolgo niso doživeli ne samo organizatorji slovenskih, ampak tudi italijanskih srečanj. Na sliki: M. Terpin, Lojze Peterle, D. Grinovero in A. Bratuž.

NOVICE

Pri tržaški Krajevni zdravstveni enoti so pred nedavnim ustanovili posebno komisijo, na katero se bodo lahko obrnili bolniki, ki se bodo hoteli pritožiti zaradi storitev v bolnicah, ravnanja osebja, predolgega čakanja itd. Komisijo, ki se v italijanski imenuje »commissione conciliativa«, je ustanovil z dekretom izredni upravitelj KZE dr. Domenic Del Prete. Komisija se bo sestajala na zahtevo Razsodišča za bolnikove pravice ali pa prizadetih občanov.

* * *

Zlom komunističnega sistema v državah tako imenovanega realnega socializma je povzročil razkol v vsa povojna leta najmočnejši komunistični partiji na Zahodu, to je v Komunistični partiji Italije (KPI). Res je sicer, da je druga najmočnejša stranka v Italiji že za časa tajnika Berlinguerja na začetku 80. let močno načela vezi z Moskvo, vendar je v bistvu ostala sovjetski trojanski konj v zahodnem svetu, zlasti seveda v Zahodni Evropi.

V sredo, 1. aprila, bo v Kulturnem domu v Gorici na sporedu poseben goriški kabaretni večer, pravi mednarodni »trojezični« PAJK'S SHOW. Začetek ob 20.46.

Slovenska konzulta v Gorici

Prejšnji teden je goriški župan dr. Erminio Tuzzi umestil člane občinske konzulte za slovensko manjšino v goriški občini. Konzulto je že pred dobrim letom izvolil oz. imenoval občinski svet in to na podlagi sklepov slovenskih kulturnih oz. družbenih organizacij. Konzulta pa se je prvič sestala šele sedaj in izvolila iz svoje srede predsednika in podpredsednika. Do ustanovitve konzulte je prišlo že v prejšnjih mandatnih dobah. Šteje skupno petnajst članov. Po pet jih predlagata Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska kulturno gospodarska zveza. Dva člana imenuje Sindikat slovenske šole, trije pa so izvoljeni od strani občinskega sveta (dva predstavljata večino, eden opozicijo).

Člani nove konzulte so za ZSKP dr. Andrej Bratuž, prof. Lučana Budal, prof. Iva Koršič, dr. Damjan Paulin in prof. Albin Sirk. SKGZ predstavljajo Robert Košuta, dr. Marko Marinčič, Rudi Pavšič, dr. Boris Peric in prof. Aldo Rupel. Šolski sindikat predstavljata profesorja Kostanca Luis in Marjan Vončina. S strani občinskega sveta pa so bili izvoljeni ing. Marjan Čefarin, Ivan Cej in dr. Livio Semolič.

Župan Tuzzi je najprej pozdravil člane nove konzulte in poudaril nekaj misli o vlogi sožitja in prijateljstva med tu živječima narodoma. Zatem so člani konzulte izvolili za predsednika prof. Albina Sirka, medtem ko je postal podpredsednik prof. Aldo Rupel. Prva seja konzulte bo že kmalu po volitvah.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV v Trstu bo ponedeljkov večer 30. marca 1992 posvetilo volilni problematiki. V ta namen bo organiziralo okroglo mizo o pravicah manjšine do zajamčenega zastopstva v parlamentu. Začetek ob 20.30.

Dr. Ludvik Toplak v DSI o privatizaciji v Sloveniji

Društvo slovenskih izobražencev je v ponedeljek, 23. t.m., priredilo zanimiv večer z dr. Ludvikom Toplakom, ki je predsednik družbeno političnega zbora v slovenskem parlamentu. Tema večera je bil nadvse sporni zakon o privatizaciji, ki je dvignil veliko prahu v mladi republiki Sloveniji. Dr. Toplak je bil izredno kritičen do vsega, kar se v tem trenutku dogaja znotraj matice. Zelo podrobno je opisal vso strukturo sedanjega slovenskega večstrankarskega sistema in poudaril, da je v tem trenutku dejansko prišlo do »koncentracije liderstva« na ekstremni levici in ekstremni desnici, v bistvu pa manjka »zlata sredina«, ki bi lahko edina izdelala celovit narodno-gospodarski in socialni program.

Dr. Toplak je opozoril na nevarnosti tako imenovane divje privatizacije. Mnoge stvari nam uhajajo pod prsti, je dejal predavatelj, in marsikaj je bilo že do sedaj za vedno zamujenega, čeprav je parlament odobril tudi nekaj pomembnih zakonov, kot na primer zakon o denacionalizaciji, o vračanju premoženja zadrugam, stanovanjski zakon itd.

Kar zadeva privatizacijo je treba sprejeti zakon, ki bo zagotavljal socialno pravičnost in ekonomsko učinkovitost, je še dejal predavatelj. To pa lahko stori samo zdrav parlament z normalno strukturo. Zaradi tega so potrebne čimprejšnje volitve. Pri gradnji novih temeljev, je zaključil dr. Toplak, pa bodo Sloveniji izredno dragocene tudi izkušnje Slovencev v Italiji.

Predstavitev kandidatov v Čedadu

Na sedežu Kulturnega društva Ivan Trinko v Čedadu je bila v petek, 20. t.m., predstavitev kandidatov liste Federalizem, pri kateri sodeluje Slovenska skupnost. O značaju in programu liste je spregovoril deželni tajnik Ssk Ivo Jevnikar, ki je opozoril na dejstvo, da gre predvsem za sodelovanje med posameznimi organizacijami narodnostnih manjšin v Italiji. Predstavniki teh organizacij so že posredovali stališča in zahteve Ssk v rimskem parlamentu. Takšna je tudi obveza za prihodnost.

Ivo Jevnikar je dalje naglasil, kako ostaja glavna zahteva Ssk, naj italijanska država zagotovi slovenski manjšini v Italiji predstavnštvo v obeh zakonodajnih zbornicah in tudi v deželnem zboru Furlanije Julijske krajine. Tako predvideva ustava slovenske republike za italijansko in madžarsko manjšino kot tudi zakonodaja nekaterih drugih evropskih držav. Prav to pa bo ena glavnih programskih zahtev poslancev in senatorjev liste Federalizem v novem rimskem parlamentu. Na sliki: M. Špacapan, I. Jevnikar, A. Bratuž in D. Legiša.

Film »Sejem pripadnosti« Danijela Jarca

Režiser Danijel Jarc

Kot smo že v prejšnjem Novem listu napovedali, danes predstavljamo film Danijela Jarca »Sejem pripadnosti«, ki je bil predvajan na letošnjem Film video monitorju v Gorici. Film je publika zelo topla sprejela že na dan otvoritve, predvajan je namreč bil tudi kot zelo važna uveljavitev goriškega Kinoateljeja, ki je film tudi produciral skupaj s TV Slovenijo.

»Sejem pripadnosti« je srednjemetražni film, traja torej dlje od običajnih dokumentarcev, katere smo vajeni gledati. Scenarij in režijo je prispeval Danijel Jarc, član Kinoateljeja, goriški rojak in arhitekt po poklicu. Jarc je film o Gorici-mestu posnel osebno, lahko bi rekli, da se mu že takoj vidi, da je velik ljubitelj filmov in raznih velikih režiserjev, saj bi drugače ne zmožel svojega prvenca tako dobro posneti, na težki poti filmskega režiserja mu lahko zaželimo samo veliko uspehov. Gorico nam predstavlja v dosedaj nepoznani luči, meče nam jo v obraz z zelo dobrimi portali, dvorišči, katerih ne poznamo, snema imenitno detalje na palačah, za katere sicer vemo, da v Gorici nekje so, ogledat pa si jih nismo šli še nikoli in si jih skorajda zagotovo tudi nikdar ne bomo. Filmska govorica je moderna, vseč so mi bili nekateri miselni preseki, katere je avtor imenitno prenesel na filmsko platno, še bolj pa mu je uspelo pokazati skozi mesto Gorico, kako ne more to mesto živeti brez sestre, ki je čez mejo, Nove Gorice.

»Sejem pripadnosti« imenitno teče, problem razkola nekega mesta in vseh posledic, ki jih ta prinaša, je zelo dobro prikazan. Tu ne mislim samo sekvenc, ki kažejo neumestno-umestne kamne, ki so postavljeni vzdolž italijansko-slovenske meje. Mislim tudi na prefinjeno oko kamere, ki se v Gorici na Travniku spreha na dan Andrejevega semnja po obrazih in postavah ljudi. Takoj se zaveš, da jih je devdeset odstotkov iz Slovenije in v trenutku tudi pomisliš na dejstvo, da so se po nakupih in zabavi vrnili nazaj — čez mejo!, ki ločuje obe mesti,

a jih obenem tudi življenjsko povezuje, saj eno ne more brez drugega. Imenitni kadri, dobra kamera in še boljše barve. Orjana Velikonja in Alenka Kranjc, ki v filmu igrata in imata samo mesto rdeče niti, povezovanja, učinkujeta izredno sveže in je škoda, da ju v slovenskem filmu še niso opazili, čisto imenitno bi lahko zaigrale kako »dark lady« ali pa na rob družbe potisnjene izrazito dobre »kreativce«, katerih nihče ne razume. Predvsem tu mislim na Orjano, katero se v filmu »Sejem pripadnosti« več vidi, saj ima poleg mesta Gorice nekako glavno vlogo, ki pa je ne mislim nikomur razkrivati, saj si potem nihče ne bo ogle dal filma, to pa bi bila izredna škoda. Zatorej: Nobene filmske obnove, da bi lahko o filmu govorili, ne da bi ga sploh videli!

Nekaj misli o Jarčevem filmu »Sejem pripadnosti« je tu, gotovo bo kdo protestiral, da je to preveč, drugi pa bodo seveda vedeli, da je odločno premalo. Vendar je važno predvsem dejstvo, da so fantje iz Gorice iz Kinoateljeja začeli sami delati in ne več samo predvajati filme. Kako je to važno za nas zamejske Slovence, ni vredno niti omenjati, saj v zamejstvu dobre filme lahko prešteješ na prste, drugo so le bedni dokumentarčki, katere bi morali avtorji gledati sami doma, morda jih pokazati samo še družinskim članom, sosedom ne več, ker bi se itak režali, kot se vsi, ki jih gledajo.

Jurij Paljk

Bogata vsebina tretje številke katoliškega mesečnika Ognjišče

Izšla je tretja številka letošnjega letnika najbolj brane revije na Slovenskem, katoliškega mesečnika Ognjišče. Na naslovnici je prikupna fotografija deklice s šopkom šmarnic — solzic v rokah, kar napoveduje pomlad, o kateri tudi revija govori, na zadnji platnici pa je imenitna fotografija osamelca, viharnika, v viharju polomljenega drevesa in poezija enega največjih slovenskih pesnikov, Otona Župančiča, s pomenljivim naslovom: Sebi.

Po zanimivem pismu meseca, kjer odgovarja urednik Bole, je na vrsti rubrika »Kako sva se spoznala«, kjer mladi pišejo o ljubezenskih srečanjih. Gost meseca je v marčevski številki ena najbolj priljubljenih in znanih mladinskih pisateljic na Slovenskem, Berta Golob, s katero se je dolgo pogovarjal Božo Rustja. Berto Golob spoznamo v intervjuju s plati, ki je nismo že poznali, predvsem stopa pred nas kot zelo verna žena in imenitna vzgojiteljica, kot dobro pisateljico jo namreč že poznamo.

Sledi stran posvečena nekakšni zakonski svetovalnici, ki ima naslov »Betanija — novo upanje«. Kajti kot pravi avtorica članka Marija Maučec-Sušar: »Vsak nov član je za druge upanje, za vse, ki se že srečujejo in še niso v paru. Pari so dragocena vzpodbuda, da upanje ni prazno.«

Silvester Čuk je na Slovenskem že mitična osebnost, saj bi težko našli človeka, ki je že pisal o tolikih knjigah kot Čok v svoji rubriki »Priporo-

čamo, berite«. Izredno brana in stalna rubrika, ki ne pozna predaha že desetletja!, tokrat prinaša kot vedno tri knjige, ki so: Jakob Alešovec: »Ljubljanski misteriji«, Luciana Mariani - M. Benedicte Rio: »Proti vetru« in knjiga Jožeta Zadravca z naslovom: »Zbogom, Ariadna«.

V rubriki »Sprašujemo za vas« je tokrat gost zdravničar Majda Klinar, sledi pa cela stran posvečena zamejski avtorici knjige Slovenci za danes Zori Tavčar, ki pove nekaj več o svojem delu. Po straneh modernih molitev so na vrsti krajše črtice, pesmi in končno strani namenjene slovenski Karitas. Silvester Čuk piše o bratih Alešu in Francu Ušeničniku, nato je rubrika »Okoli in perok«. V rubriki »Naši preizkušeni bratje« urednik Ognjišča predstavlja invalidko Anico Jankovič, v prilogi pa je podrobneje opisana velika razstava v Sloveniji, ki ima naslov Pismo brez pisave in ima za snov arheološke najdbe na Slovenskem iz prvih stoletij krščanstva. Alenka Goljevšček nadaljuje s svojimi zapisi o novih duhovnih gibanjih, ki so znana pod imenom new age.

Marko Čuk piše o Dejanu Koširju, ki je eden boljših slovenskih športnikov, goji pa »deskanje na snegu«, snowboard. Karl Mauser nadaljuje s povestjo Kaplan Klemen, v rubriki »Popevka« je tokratni gost Milan Petrovič, sledijo pisma, humor in rubrika misli »Zajemi vsak dan«. Kot vedno je tudi tokratna številka Ognjišča vredna branja.

Zanimiva in pomembna razstava v Laškem

V občinski knjižnici v Ronkah je bila v soboto, 21. februarja, odprta zelo zanimiva razstava, ki jo je pripravilo slovensko društvo v Laškem »Jadro«. Velika zasluga za uspeh razstave, ki je privabila za Laško neverjetno število gledalcev, gre predsedniku društva Jadro inž. Karlu Mučiču. Karlo Mučič je namreč gonilna sila vsega, kar se slovenskega dogaja v Laškem in je zato vreden pohvale, dodati pa je treba še to, da ima velik čut za mero in se zato okrog njega zbirajo vsi Slovenci dobre volje, tudi politikantstvo mu je tuje, kar se za katere v Laškem ne bi moglo reči. Res pa je tudi, da društvo »Jadro« dela, drugi pa samo govorijo.

V občinski knjižnici, ki je zelo moderno urejena in ima prikladen prostor za razstave, je društvo predstavilo šest slovenskih slikarjev, ki živijo v laški deželi. Zanimivo je tudi dejstvo, da se umetniki skorajda niso poznali med seboj in je bilo to odprtje razstave še bolj pristrčno. Karlo Mučič, Davorin Devetak in Jurij Paljk so spregovorili pred občinstvom nekaj priložnostnih besed o avtorjih slik in podali njihove glavne življenjske

in umetniške podatke. Na odprtju razstave je bil prisoten tudi občinski odbornik za kulturo občine Ronke gospod Furlan, ki je bil navdušen nad razstavo in je to navdušenje tudi pokazal. Pri tem ni nič kaj preveč politično slepomišil, kot je to v navadi pri njegovih kolegih, ko je veselo pozdravil vsako iniciativo slovenskega življa v Laškem in se tudi zahvalil društvu »Jadro« za dobro razstavo in obenem obljubil vso potrebno pomoč, s katero bo lahko razpolagal za nadaljnje sodelovanje.

Na razstavnem prostoru si lahko ogledamo tri slikarje in tri slikarje iz popolnoma različnih slikarskih šol. Sonja Meterc je lastno slovensko pripadnost pokrajinarstvu obogatila z anglo-ameriškim dojemanjem pokrajinskega slikarjenja, slikarka je namreč veliko let preživela v ZDA. Sonja Visintin se je občinstvu predstavila prvokrat s slikami, ki izhajajo iz dekoracije v radoživo barvanje nekakšnih abstraktnih mozaikov. Prijetno je presenetila vse tiste, ki je ne poznajo, Patrizia Devide iz Trziča. Njene slike so globoke, izjemno dobro in dovršeno

izdelane, abstrakcija globoke duhovnosti prenešana na platno z izjemnim prelivanjem barv. Oskar Beccia z Vrha je predstavil dve veliki platni svojih abstraktnih slik polnih živih barv in fantazije, slikar je tudi odbornik in grafik društva »Jadro«. Goršev gojenec Armando Lakovič je vse prisotne presenetil s svojimi mladostnimi risbami v tehniki tuša. Škoda, ker je potem risanje opustil, inženirsko delo ga je namreč peljalo drugam. Stanislav Meterc je pravi mojster kraj in na ogled v Laškem je prinesel tri svoja zelo lepa olja. Slikar je zelo lep primer zamolčanega dobrega slikarja na Slovenskem. Kot je danes večina vseh tistih, ki se ne ukvarjajo samo z abstrakcijo.

Razstava je izredno uspela, predvsem pa je bila odbornikom društva »Jadro« dokaz, da s kvaliteto lahko privabiš tudi v Laško veliko ljudi. Seveda ni bilo nobenega časnikarja od glavnih zamejskih občil. Že dobro, da je prišel za radio Koper prijatelj in poznavalec Slovencev v Laškem Toni Gomišček iz Nove Gorice.

NAŠA DRUŠTVA

KD »Briški grič« iz Števerjana

Takoj po drugi svetovni vojni je bil v Števerjanu, prelepi vasi na griču v Goriških brdih, ustanovljeno domače kulturno društvo »Briški grič«, ki neprekinjeno deluje vse do danes. Njegovi začetki pa segajo nazaj v preteklost, vsaj v obdobje po prvi vojni, ko je bilo v tej vasi ustanovljeno Bralno in pevsko društvo. Slednje je delovalo, dokler ni fašizem ukinitel vsega, kar je bilo slovenskega.

Odborniki in člani »Briškega griča« so si morali takoj po vojni krepko zavihati rokave, da bi v vasi obudili to, kar je uničila vojna. Dela je bilo veliko, kljub temu, da je v Števerjanu obstajalo še eno društvo, »F.B. Sedej«, o katerem smo že poročali. KD »Briški grič« je od svoje ustanovitve dalje prirejalo predvsem plesne in razna družabna srečanja. V petdesetih letih je v okviru društva nastala tudi dramska skupina, ki je obstajala nekaj let in je nastopala tako na domačem odru kot tudi v raznih okoliških vaseh. Najpomembnejša dejavnost društva pa je bilo vsekakor zborovstvo petje. Že takoj po vojni je začel delovati moški pevski zbor, ki je bil za nekaj desetletij dejansko center vsega društvenega delovanja. Odborniki »Briškega griča« so ob enem v tem prvem obdobju priredili tudi nekaj predavanj, družabnih večerov, izletov, proslav in vaških praznikov. Pred kakimi 15 leti je društvo tudi navezalo stike z raznimi skupinami s škofovješkega s katerimi so v preteklosti precej sodelovali.

Od povojnih let dalje deluje društvo »Briški grič« redno in brez prekinitiv. Predsednica je Zvonka Bednar, odbor pa šteje 15 članov. V kratkem naj bi imeli občni zbor. Nekaj podatkov o sedanjem delovanju »Briškega griča« nam je posredoval odbornik Silvan Pittoli. Predvsem je z obžalovanjem pripomnil, da se mladina za nji-

hovo delovanje bolj zanima. Kadar je treba kaj pomagati sicer pridejo zraven in sodelujejo, tudi sej se večkrat udeležijo, na kakih kulturnih večerih pa jih po navadi ni. Za tradicionalne prireditve niso preveč navdušeni, obisku je jih predvsem srednja generacija, je še povedal Silvan Pittoli. Pred časom so se odborniki društva skušali približati željam in pričakovanjem mladih. Priredili so tudi nekaj plesov a so kmalu morali prenehati, saj bi bilo drugače treba v kratkem ponovno preurediti društveno dvorano.

Moški pevski zbor je pred tremi leti zaradi pomanjkanja pevcev prenehal delovati. Nastal je, kot rečeno, takoj po drugi svetovni vojni in pevci iz Števerjana so mnoga leta redno nastopali na raznih zborovskih revijah, na proslavah v društvih, peli pa so tudi večkrat na Tržaškem. V okviru KD »Briški grič« pa je nekaj let obstajal tudi otroški pevski zbor, v katerem je bilo kakih 20 malčkov. Ustanovljen je bil v osemdesetih letih in je deloval 4 leta. Povemo naj še, da je v preteklosti obstajal tudi mešani pevski zbor, ki pa mu je bilo prav tako usojeno kratko življenje. V zadnjih letih so člani društva »Briški grič« že večkrat skušali obuditi k življenju zborovsko petje, a jim ni uspelo, ker je pevcev premalo. Hud problem so tudi otroci, ki jih je v Števerjanu res malo, kar se pozna tudi v šoli.

»Briški grič« je pred leti imel tudi svojo gledališko skupino, ki so jo sestavljali mladi. Sčasoma je tudi ta dejavnost zamrla, pred kakimi 5 leti pa je prišlo do ustanovitve otroške gledališke skupine, ki deluje še danes. Mali igralci iz Števerjana so že veliko nastopali na Goriškem, nekaj pa tudi v Sloveniji in Avstriji.

S sedežem na srečo KD »Briški grič« nima večjih težav. Takoj

Gledališka skupina društva »Briški grič« iz Števerjana med uprizoritvijo *Rodetove in Vilarjeve igre »Meh za smeh«*

po vojni je bilo seveda problemov veliko, saj niso imeli primerne prostora ne za prireditve ne za katere pevske vaje, pred 10 leti pa so dobili nov, sodobno urejen sedež, kjer je tudi velika dvorana. Odborniki in člani društva upajo, da jo bodo v bodoče napolnili mladi. »Našo dejavnost bi morali moder-

nizirati, če želimo privabiti mladino,« nam je dejala predsednica Zvonka Bednar, »vendar pa pri tem nikakor ne bomo smeli pozabiti na našo prvenstveno nalogo. Treba bo najti srednjo pot med našo kulturno tradicijo in modernim svetom.«

(hj)

V petek, 27. t.m., bo v Gregorčičevi dvorani v Trstu s pričetkom ob 20.30 večer z naslovom: »Prekmurje 1991«. Gre za projekcijo diapozitivov v tehniki križnega prelivanja z originalno prekmursko glasbo in komentarjem. Večer prireja Fotokrožek Trst 80.

* * *

Deželni svet Furlanije-Juljske krajine je v sredo, 25. t.m., sprejel zakon za razvoj Krasa. Svet je zavrnil vse popravke, ki jih je predlagala opozicija. Za zakon so glasovale stranke koalicije, druge so se vzdržale, predstavniki Liste za Trst pa so glasovali proti, češ da gre za »nepotrebno darilo Slovincem«. Več o tem prihodnjič.

* * *

Kulturno društvo »Valentin Vodnik« iz Doline je priredilo vrsto predavanj, ki naj bi pripomogla k boljšemu poznavanju domače vasi. Prvo srečanje je bilo konec prejšnjega tedna, naslednje pa bo v petek, 27. t.m.

Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta in Kulturni center »S. Kosovel« iz Sežane prireja revijo otroških in mladinskih pevskih zborov, ki bo letos v Kulturnem domu »Srečko Kosovel« v Sežani, in sicer v nedeljo, 29. t.m., ob 17. uri.

Film »Sejem pripadnosti«

»Sejem pripadnosti« je režiral in zanj napisal scenarij Danijel Jarc, asistent režije je bil Igor Devetak, kamera je imel v rokah Janez Kališnik, montažo je opravila Ana Zupančič, igrali sta Orjana Velikonja in Alenka Kranjc, film pa sta proizvedla skupno Kinoateljstvo in TV Slovenija, Gorica-Ljubljana, 1992.

Jurij Paljk Zakaj ne spoštujemo starejših?

Večkrat se mi je zgodilo, da sem branil nekoga, ki ga dandanes imenujemo ostareli človek samo zato, da ga ne kličemo s pravim imenom: starec. Trst je mesto starih in sitnih, bolnih ljudi in to se mestu na vsakem koraku zelo pozna. Ko prideš s province v mesto Trst, to takoj opaziš. Povsod samo starejši ljudje, od barov do gostiln, dolge vrste pred telefonsko družbo SIP samo nemo potrjujejo žalostno ugotovitev, na pošti ista slika, v avtobusu podobna.

Da, avtobusi. Kolikokrat se mi je zgodilo, da sem vstal kaki priletni dami in v zahvalo dobil nazaj prijazen in hvaležen nasmeh. Dogodilo pa se mi je tudi, da sem nazaj dobil na glas vrženo posmehljivo obtožbo: »Spet eden, ki misli, da sem star! — Cossa la pensa che son tanto vecio, la staghi seduto, maleducato!« In se nisem smejal, le molčal sem. Včasih sem tudi kaj zlobno odvrnil, kot storimo vsi, ki se ujamemo v niti tega prekletega življenja, ki ima vse, samo vrlin in duhovnosti, dobrote ne, jih tudi ne pozna, ali pa noče.

Zgodilo se mi je na predvečer nekega božičnega praznika, ki je v Trstu še bolj prazen, kot je drugod. Predvsem zato, ker vsi nekaj kupujejo, da bi nekaj imeli, a potem nimajo ničesar, razen par dobrot, ki pa ne potešijo nobene, niti najmanjše duhovne lakote. In vsi nekam brez vsake zveze tekajo in si govorijo, kam bodo šli smučat, čeprav jih potem večina ostane doma, ker morajo delati še na božični večer. Z avtobusom sem šel proti železniški postaji, ko je hotela vstopiti neka gospa, ki se je držala pokoncu z dvema palicama, imela jih je okrog devetdeset, bila je na koncu z močmi, »la vecia andrà presto a sburtar radicio«, je rekel neki nesramnež in skorajda vsi so se smejali. Nihče, niti jaz, se ni zganil, gospa pa ni mogla na avtobus. Ko je hotel voznik že odpeljati, sem vseeno zakričal, naj vendar počaka, da potegnemo na moderni mestni živinski vagon tudi ostarelo gospo. Sam sem ji pomagal na avtobus, prosil nekoga, naj vendarle vstane, usmilil se me je in tako je obsedela in zrla v prazno. Šofer avtobusa me je nadrl, da on ni, in tudi avtobusno podjetje da ni Rdeči križ, a nisem rekel ničesar. Počakal sem, da mi je gospa pokazala, kje hoče izstopiti, in ji pomagal dol. Jasno, da je avtobus potegnil takoj, ko sem vzel svoj kovček, deležen sem bil tudi imenitnega hahlanja, čisto prist-

Katoliška Cerkev in razmere v Bosni in Hercegovini

za mir, ko te drugi zaničujejo in zatirajo?"

Katoliški škofje na ozemlju Bosne in Hercegovine so izdali nekakšno skupno pastirsko pismo in so ga poimenovali: »Izjava katoliških škofov.« Ostro so obsodili nasilje in odločno zavrnilo oborožene osebe in nasilne skupine, ki so v zadnjem času povzročile veliko nemirov in krivic v tej republiki. Nato so nadaljevali: »Človek ima vtis, da zakonite državne oblasti ne morejo, niti nočejo odkriti krivcev za številne zločine, da bi jih kaznovali. Prav tako ostajajo krivice še naprej neporavnane. Takšen razvoj dogodkov bi vodil v usodno anarhijo. V tej za našo republiko tako resni uri apeliramo predvsem na zakonito državno oblast na ravni republike, mest in občin, da si resno prizadevate, da odkrije zločince in prepreči nadaljnje zločine. Nasilje nikoli ne more služiti kot rešitev nakopičenih političnih, gospodarskih in nacionalnih problemov.« Katoliške vernike pa tako le prosijo: »Vas in vse druge vernike in državljane prosimo, da si skupno prizadevate za ohranitev miru, da se ne pustite provocirati in da ne postanete malodušni!... Skupaj ne smemo dopustiti, da zlobne skupine ali posamezniki naše ljudi zastrupljajo in ogrožajo naše sožitje in našo prihodnost.«

Vsekakor sta pohvale vredna stališče in prošnja škofov, ki so se tako zapisali v zgodovino, kot tisti, ki skušajo spore reševati strpno in človeško. Tako so se že vključili v zgodovino, ki bo prej ali slej morala priznati, da je vodstvo Cerkve te republike vedno obsojalo kakršno koli manipuliranje s prebivalci, ne glede na njihovo versko pripadnost.

O MAJHNOSTI...

V zadnjem času se veliko govori o Sloveniji in njeni suverenosti. Veliko je tudi jadikovanja in vzdihovanja o *slovenski majhnosti*, češ, kaj bomo, ko pa nas je tako malo. Ali tisti, ki to blebečejo, morda ne vedo, da je na svetu še mnogo majhnih držav, kot je Slovenija v svojih sedanjih mejah. Lahko bi navajali vrsto števil, kako je to s to stvarjo, vendar se nam zdi, da je dovolj, da nanizamo le nekaj najznačilnejših dejstev.

Kaj pomeni v našem primeru pridevnik majhen? Nekoč smo se učili, da je majhen tisti, ki dosega nizko stopnjo nečesa glede na razsežnost, glede na merljivo količino, glede na število sestavnih enot, glede na dolžino, glede na trajanje, glede na možni razpon, glede na čas življenja, glede na svoje značilnosti, glede na intenzivnost, delovanje, razsežnost, glede na pomembnost, samozavestnost itd, velik pa nasprotno izraža nekaj prav nasprotnega, kar dosega visoko stopnjo glede na vse, kar smo omenili v zvezi z majhnostjo. Ko človek vzame v roke kak leksikon (npr.: Atlas of the World, Statistične letopise Republike Slovenije, Leksikon Cankarjeve založbe ali Jugoslovanski Statistični godišnjak in druge

podobne publikacije), lahko začne primerjati Slovenijo z drugimi državami. Takoj se mu bo prikazala prava podoba o *majhnosti Slovenije*. Rezultati so naravnost osupljivi. Pa pogledjmo le nekaj števil: od 171 držav sveta jih je kar 39 (menda zneso to kar 23 odstotkov) manjših po površini. Povejmo to po domače: skoraj četrtina držav je manjših kot Slovenija; 57 držav ali točno vsaka tretja ima manj prebivalcev, 129 držav ali cele tri četrtine ima manjši nacionalni dohodek na prebivalca, čeprav tudi v Sloveniji ni sedaj vse rožnato, ko se gospodarstvo nujno preusmerja. En rezultat pa je skoraj neverjeten: 145 držav ima nižjo pismenost kot Slovenija (menda kar 85%). Ti podatki povedo, da je Slovenija v svetovnem merilu kar upoštevanja vredna država. Res je sicer, da je mnogo držav (kakih 17 po številu, kar zneso kakih 10 odstotkov) v vsakem pogledu pred Slovenijo, res pa je tudi, da je mnogo držav povsem za njo.

Ko bi zbrane podatke o Sloveniji primerjali z evropskimi državami, bi bila slika prav gotovo precej drugačna: le 7 držav je manjših po površini, 8 po številu prebivalcev, 6 naj bi bilo revnejših in celo 13 manj pismenih; pred nami pa jih je kar trinajst, toda le ena je v vseh pogledih za Slovenijo (menda Malta). Primerjav z bivšimi jugoslovanskimi republikami ni mogoče dati, saj so vse v vsakem pogledu za Slovenijo, tudi, vsaj deloma, kulturno in civilizacijsko.

O vojski in vojaških problemih menda tudi nima smisla govoriti, posebno ne v sedanji Evropi, saj je po mojem to vprašanje sredi sedanjega evropskega dogajanja manj pomembno in ga sploh ne gre upoštevati ali omenjati; številke o tem pa se tudi zelo naglo spreminjajo.

To kratko razmišljanje — o številkah in majhnosti — nas lahko pripelje do sklepa, da Slovenija res ni bogve kako velika država. Mnoge dežele Slovenijo v marsičem prekašajo, vendar že samo dejstvo, da je vsaka tretja država na svetu prepričljivo na slabšem, kot je sedanja Slovenija, tudi gospodarsko, nas ne sme navdajati s črnoglednostjo; nekateri so pesimisti, posebno pri nas, kjer smo bili navajeni drugače sukati in obračati številke in marsikaj zamolčati, pač po trenutnih potrebah, gospodarskem stanju, političnih namelih in morebitnih koristih. Bi potemtakem morale res vse *majhne* države izginiti ali napraviti samomor in se pridružiti drugim, večjim? Katerim?

Prepričan sem (zato tudi teh nekaj vrstic o *majhnosti Slovenije*), da je slovenski narod le izbral menda *zadnjo* priložnost v zgodovini, ki mu jo je nudil trenutek in se po dolgih stoletjih, odkar smo po propadu Karantanije kot narod izgubili samostojnost, osamosvojili; odslej si bomo sami kovali svojo lastno usodo sredi enakopravnih evropskih narodov. Mislim, da smemo s ponosom izreči pomenljive besede: Ne bo naš več tujčin teptal in tlačil nas kravo; naš rod bo tu gospodoval, naš jezik, naše pravo.

(s+r)

tipo-lito
graphart

v novih prostorih

34138 trst
drevored g. d'annunzio 27/e
tel. 040/772151

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« -
Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954,
štev. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Bojan Brezigar,
Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago
Legiša (glavni in odgovorni urednik),
Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tav-
čar in Egidij Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst,
tel. 040/772151.

nega tržaškega, iz bolnih starih ust preživetelega mesta. Gospa je prišla končno do svojega taksija, ki je ni hotel priti iskat domov, kot je povedala, jaz pa sem šel peš proti postaji. Dohitela me je neka gospa, me ustavila in mi dala veliko škatlo sladkarij, lepo zavito, »tako ti zavijejo samo v Trstu«, presenečeno sem jo poslušal, ko mi je rekla, da je vesela, da se še kdo spomni na stare ljudi, mi voščila za praznike in se nekje zgubila v množici. Odšel sem na vlak. Seveda sem pravega zamudil, toda neka gospa v Beogradu mi je nekoč rekla, da naj nikoli ne tekam za dekleti in niti za avtobusom in vlaki ne. Vedno, da pride druga in drugi. Seveda je nisem nikdar poslušal.

Mislim, da nisem nič posebnega, enak drugim, morda samo malo bolj tečen, ker pač pišem in zato bolj gledam, kaj se dogaja okrog mene. Starejše ljudi pa imam zelo rad in mi je vedno težko, ko vidim, kako naša družba z njimi dela. Niti ne vem, zakaj jih imam rad, morda zato, ker sem imel rad svoje stare starše, posebno oba stara očeta, ki sta mi toliko govorila o prvi svetovni vojni, morda je temu kriva vzgoja, ki je bila stroga, krščanska, morda pa je to zato, ker je tudi v meni tisti atavični strah pred smrtjo, ki me dela dobrega, kot mi je nekoč dobrodušno dejal moj prijatelj Arturo, ki rad izredno pi-

kro postavlja na trda tla vsako namišljeno dobroto. Nekaj pa vem. Vem, da bo tudi ta generacija, ki se sedaj obnaša tako svinjsko uglaseno z »ostarelimi«, da jih meče v hiralnice in bolnišnice, ki z bolnišnicami tega stoletja nimajo nobene druge zveze, kot le v imenu, da bo tudi ta generacija ostarela. Upam, da ji ne bo vračano tako, kot je dajala, ker bi potem niti človek ne bil več. To pa hočem nekje globoko v sebi postati. In me ni nič sram, če me včasih zafrkavajo z vzdevkom »nono«, ko rečem kakemu najstniku, naj vendar vstane ostarelemu človeku. Zanimivo je, da so to najstniki, ki bodo nekoč tudi stari, ne vsi, večina pa. Življenje je pač dolgo, spoznanja pa prepočasna.

Kot bi rekel moj šef: »Nekaj je narobe pri vzgoji današnje mladine, gotovo je nekaj narobe, če ne spoštujejo starejših. Za božjo voljo, a se ne zavedajo, da bodo tudi oni nekoč stari?«

Ne zavedajo se. In potem se spomnim prijatelja, ki vedno pravi ob takih prilikah: »Veš, danes ni več pravega verouka.« In se smejeva.

Včasih se še spomnim starega očeta, ki mi je vedno pravil, običajno sem mu sedel na kolenih, tole misel v čisti slovenščini: »Kadar strejši govoré, naj mlajši molčé!« In spet se nasmehnem.

Zelo malokrat namreč molčim.